ਪਾਠ-14

ਅਲੋਕ ਸੁਖੀ, ਗੁਆਂਢੀ ਦੁਖੀ! ਨਾ ਬਈ ਨਾ! (ਲੇਖਕ- ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਸ਼ਲ)

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੳ. ਅਲੋਕ, ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਘਰ ਕਿਉਂ ਗਿਆ ਸੀ?

ਉੱਤਰ : ਅਲੋਕ, ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਘਰ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੰਮ ਪੁੱਛਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅ. ਅਲੋਕ ਨੂੰ ਇਕਬਾਲ ਕੋਲ ਬੈਠਿਆਂ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ?

ਉੱਤਰ : ਅਲੋਕ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਬੱਤੀ ਬੁਝਾਉਣੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੲ. ਆਲੋਕ ਫ਼ਜ਼ੂਲ-ਖ਼ਰਚੀ ਦੇ ਨਾਲ਼-ਨਾਲ਼ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਸੀ?

ਉੱਤਰ : ਆਲੋਕ ਫ਼ਜ਼ੂਲ-ਖ਼ਰਚੀ ਦੇ ਨਾਲ਼-ਨਾਲ਼ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪਣਾ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ. ਆਲੋਕ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਜਗਦੀ ਬੱਤੀ ਕਾਰਨ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ?

ਉੱਤਰ - ਆਲੋਕ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਜਗਦੀ ਬੱਤੀ ਕਾਰਨ ਇਕਬਾਲ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹ. ਆਲੋਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕੀ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ?

ਉੱਤਰ : ਆਲੋਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਮੂਹਰੇ ਪਰਦਾ ਤਾਣ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਦਿਸੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕ. ਇਸ ਪਾਠ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਇਸ ਪਾਠ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਫ਼ਜ਼ੂਲ-ਖ਼ਰਚੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੋ :

1. ਇਸ਼ਾਰਾ (ਸੰਕੇਤ)- ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਹੀ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
2. ਮੰਜ਼ਿਲ (ਟੀਚਾ, ਉਦੇਸ਼)- ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
3. ਰੌਸ਼ਨੀ (ਚਾਨਣ)- ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਬੂਟਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
4. ਪਰੇਸ਼ਾਨ (ਦੁਖੀ)- ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਜਗਦੀ ਬੱਤੀ ਕਾਰਨ ਅਲੋਕ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।।
5. ਨੁਕਸਾਨ (ਹਾਨੀ)- ਜਿਆਦਾ ਮੀਂਹ ਵੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
6. ਪ੍ਰਬੰਧ (ਇੰਤਜ਼ਾਮ)- ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੇ , ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹੇ:

ਸ਼ਬਦ	ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹੇ
1. "ਆਪਣੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ਼ ਦਾਦੀ ਜੀ ਦੀ ਨੀਂਦ ਖ਼ਰਾਬ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ?"	ਆਲੋਕ ਨੇ ਇਕਬਾਲ ਨੂੰ ਕਹੇ।
2. "ੳ-ਹੋ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਬੱਤੀ ਜਗਦੀ ਛੱਡ ਆਇਆ।"	ਆਲੋਕ ਨੇ ਇਕਬਾਲ ਨੂੰ ਕਹੇ।
3. "ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਹਦਾ ਦਾਦੀ ਜੀ! ਮੈਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲੈਣਾ ਸੀ।"	ਆਲੋਕ ਨੇ ਦਾਦੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹੇ।

4. ਵਿਆਕਰਨ :

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਰਿਆ-ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ :

ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਲੋਕ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਬੁਖ਼ਾਰ **ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ**। ਉਹਨੇ ਸਕੂਲੋਂ ਛੁੱਟੀ **ਲੈ ਲਈ**। ਉਹ ਜਿਸ ਦਿਨ ਵੀ ਛੁੱਟੀ **ਲੈਂਦਾ**, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇਕਬਾਲ ਕੋਲੋਂ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਜਮਾਤੀ ਕੋਲੋਂ ਸਕੂਲੋਂ **ਮਿਲਿਆ** ਕੰਮ **ਪੁੱਛ ਲੈਂਦਾ**। ਉਹ ਸਕੂਲੋਂ ਮਿਲਨ ਵਾਲ਼ਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ **ਕਰਦਾ ਸੀ** ਤਾਂ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ **ਰਹਿ ਜਾਵੇ**। ਉਸ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਬੁਖ਼ਾਰ **ਉੱਤਰ ਗਿਆ**। ਉਹ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੰਮ **ਪੁੱਛਣ** ਵਾਸਤੇ ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ **ਤੁਰ ਪਿਆ**।

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰੂਪਰਾ, 9855800683
ਸਮਿਸ ਪੱਖੀ ਖੁਰਦ, ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ, roopra.gurpreet@gmail.com